D1. Egy pozitív egész számról az alábbi 7 állítást tették:
I. A szám kisebb, mint 23. **II.** A szám kisebb, mint 25. **III.** A szám kisebb, mint 27. **IV.** A szám kisebb, mint 29.
V. A szám páros. **VI.** A szám hárommal osztható. **VII.** A szám osztható öttel.
Tudjuk, hogy az állítások közül 4 igaz, míg 3 hamis. Adjátok meg a legnagyobb ilyen számot, és indokoljátok, hogy miért nem lehet nagyobb.

Megoldás:

Az első 4 állítás közül ha valamelyik nem teljesül, a nála kisebb sorszámúak sem teljesülnek. Az tehát nem lehet, hogy a **IV.** állítás ne teljesüljön, mert akkor lenne legalább 4 hamis állítás a számról. Emiatt a szám "< 29", így legfeljebb 28.

Induljunk egyesével lefelé, és nézzük meg melyik a legnagyobb szám, amelyre éppen 4 állítás teljesül.

	< 23	< 25	< 27	< 29	páros	3-mal ohó	5-tel ohó	**igaz állítások**
28	Hamis	Hamis	Hamis	Igaz	Igaz	Hamis	Hamis	**2**
27	Hamis	Hamis	Hamis	Igaz	Hamis	Igaz	Hamis	**2**
26	Hamis	Hamis	Igaz	Igaz	Igaz	Hamis	Hamis	**3**
25	Hamis	Hamis	Igaz	Igaz	Hamis	Hamis	Igaz	**3**
24	Hamis	Igaz	Igaz	Igaz	Igaz	Igaz	Hamis	**5**
23	Hamis	Igaz	Igaz	Igaz	Hamis	Hamis	Hamis	**3**
22	Igaz	Igaz	Igaz	Igaz	Igaz	Hamis	Hamis	**5**
21	Igaz	Igaz	Igaz	Igaz	Hamis	Igaz	Hamis	**5**
20	Igaz	Igaz	Igaz	Igaz	Igaz	Hamis	Igaz	**6**
19	Igaz	Igaz	Igaz	Igaz	Hamis	Hamis	Hamis	**4**

Láthatjuk, hogy az első szám a 19, amelyre pontosan 4 állítás teljesül, tehát ez lesz a legnagyobb.

D2. Az $1, 2, 3, 4, 5, 6, 7$ és a 9 jegyek mindegyikét pont egyszer felhasználva képzünk négy kétjegyű prímszámot az összes lehetséges módon.
a) Adjatok meg egy megfelelő számnégyest!
b) Mely számokat kaphatjuk meg a feltételeknek megfelelő számnégyesek összegeként?

Megoldás:

a) Észrevehetjük, hogy a $2, 4, 5, 6$ jegyek nem állhatnak az egyesek helyén, mert akkor 2-vel vagy 5-tel osztható lenne valamelyik a kétjegyű számok közül, ami így nem lenne prím. Ezek után rövid próbálgatással találhatunk egy megfelelő számnégyest, például a $23, 41, 59, 67$ jó.

b) Mivel az egyesek helyén az $1, 3, 7, 9$, a tízesek helyén a $2, 4, 5, 6$ jegyek fognak állni bármely számnégyesben, ezért a négy szám összege csak $1 + 3 + 7 + 9 + 10 \cdot (2 + 4 + 5 + 6) = 190$ lehet.

D3. Albrecht szeretné kiválasztani egy szabályos 12-szög minél több csúcsát.
a) Legfeljebb hány csúcsot választhat ki úgy, hogy közülük semelyik három ne alkosson derékszögű háromszöget?
b) Legfeljebb hány csúcsot választhat ki úgy, hogy közülük semelyik három ne alkosson tompaszögű háromszöget?

Megoldás:

a) Legyenek a csúcsok körbe $A_1, A_2, \ldots, A_{12}$, és rajzoljuk be a sokszög körülírt körét is. Tegyük fel, hogy Albrecht kiválasztott két szemközti csúcsot, például A_i-t és A_{i+6}-ot, így A_iA_{i+6} a kör egy átmérője lesz. Ekkor ha kiválasztana egy tetszőleges harmadik csúcsot is (mondjuk A_j-t), akkor a Thalesz-tétel miatt $A_iA_jA_{i+6}\sphericalangle = 90°$ lenne, vagyis keletkezne egy derékszögű háromszög.

Tehát ha legalább három csúcsot szeretne kiválasztani, akkor az (A_1, A_7), (A_2, A_8), (A_3, A_9), (A_4, A_{10}), (A_5, A_{11}), (A_6, A_{12}) párok mindegyikéből maximum egy csúcsot választhat ki, vagyis maximum 6 csúcsot lehet kiválasztva.

Ennyit viszont ki is lehet választani, pl $A_1, A_2, \ldots, A_6$ között ha lenne derékszögű háromszög, akkor a Thalesz-tétel megfordítása miatt lenne két csúcs, amelyek a kör egy átmérőjét határozzák meg, vagyis az indexeik különbsége 6, de ilyen pontpár nincs.

b) Az előző feladat jelöléseit használjuk. Albrecht 4 csúcsot ki tud választani, ha például azok egy négyzetet (vagy téglalapot) alkotnak: A_1, A_4, A_7, A_{10}.

Tegyük fel, hogy legalább 5 csúcsot kiválasztott. Ha többet választott ki, vizsgáljunk csak 5-öt. Megmutatjuk, hogy ezek között is lesz már tompaszögű háromszög.

Nézzük azt az ötszöget, amelyet ez az 5 csúcs határoz meg. Nyilván konvex lesz, tehát minden szöge kisebb, mint 180°. Ha valamelyik szöge nagyobb lenne, mint 90°, akkor ott keletkezne egy tompaszögű háromszög. Ha viszont minden szöge legfeljebb 90°, akkor az ötszög szögeinek összege legfeljebb $5 \cdot 90° = 450°$ lehetne, de tudjuk, hogy minden ötszög szögeinek összege 540°, ez ellentmondás.

D4. Legyen az ABC egy egyenlőszárú, derékszögű háromszög, ahol a C csúcsnál van derékszög. A C-n keresztül húzzunk az AB szakasszal párhuzamos egyenest, és ezen úgy vegyük fel a D pontot, hogy $AB = BD$ teljesüljön és a D pont közelebb legyen B-hez, mint A-hoz. Mekkora a $CBD\sphericalangle$?

Megoldás:

Készítsünk ábrát a feladat feltételeinek megfelelően. Vetítsük le C-t és D-t az AB szakasz egyenesére. A talppontok legyenek rendre F, és T. A vetítés miatt CF és DT merőlegesek lesznek az AB egyenesre.

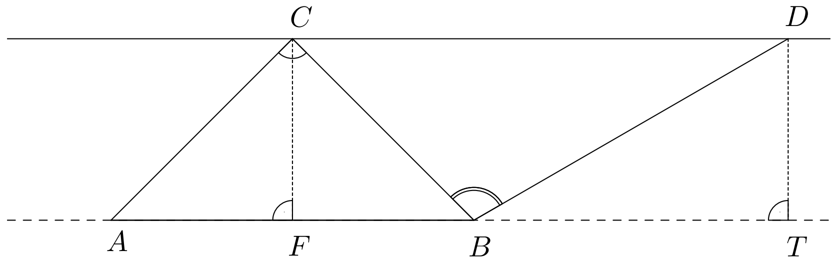

Mivel az ABC háromszög egyenlőszárú, derékszögű háromszög, ezért teljesül, hogy $AC = BC$, valamint $CAB\sphericalangle = ABC\sphericalangle = 45^\circ$ (utóbbinál kihasználtuk, hogy a háromszög belső szögeinek összege 180°, és C-nél derékszög van). Hasonlóan kapjuk az AFC és CFB háromszögek szögeinél, hogy $FCA\sphericalangle = FCB\sphericalangle = 45^\circ$. Tehát e két háromszög is egyenlőszárú és derékszögű (mindkét esetben F-nél van a derékszög), éppen ezért $AF = FC = FB$, vagyis F felezi az AB szakaszt.

Tudjuk, hogy $CD \parallel AB$, és így $CF \perp CD$, illetve $DT \perp CD$. Viszont ekkor $CF \parallel DT$ (mindkettő merőleges AB-re), ami a korábbi egyenlőségek és a feladat feltétele miatt azt jelenti, hogy

$$DT = CF = \frac{1}{2} \cdot AB = \frac{1}{2} \cdot BD \qquad (1)$$

Most térjünk át a BTD háromszög vizsgálatára. Tükrözzük D-t az AB egyenesre, az így kapott pont legyen D'. Mivel a T pont D AB-re állított merőlegesének a talppontja volt, valamint a tengelyes tükrözés távolságtartása miatt $DT = TD'$. Hasonló megfontolásból $DB = BD'$. Az (1) egyenlet miatt ekkor fennáll, hogy $DB = BD' = DD'$. Tehát a BDD' háromszög szabályos, így minden szöge 60°-os. A tengelyes tükrözés szögtartásából adódóan viszont akkor $DBT\sphericalangle = TBD'\sphericalangle = \frac{60^\circ}{2} = 30^\circ$.

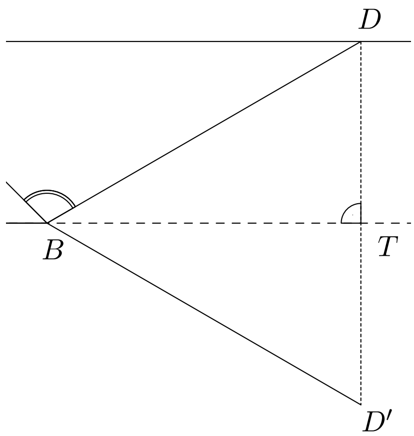

Végül a keresett szög nagysága: $CBD\sphericalangle = 180^\circ - ABC\sphericalangle - DBT\sphericalangle = 180^\circ - 45^\circ - 30^\circ = 105^\circ$.

D5. Legyenek az a, b és c olyan természetes számok, melyekre $a \mid b^2$, $b \mid c^2$ és $c \mid a^2$ teljesül.
a) Van ilyen feltételekkel olyan a, b, c számhármas, melyre nem igaz, hogy $abc \mid (a+b+c)^6$?
b) Mutassuk meg, hogy minden a feltételt teljesítő a, b, c számhármasra $abc \mid (a+b+c)^7$.
Megjegyzés: $x \mid y$ azt jelenti, hogy x osztója y-nak.

Megoldás:

a) Az $a = 4$, $b = 2$ és $c = 16$ számhármas ellenpélda. Valóban, $4 \mid 2^2$, $2 \mid 16^2$ és $16|4^2$ is teljesül, ellenben $abc = 2^7$, $a+b+c = 22$ és 2^7 nem osztója 22^6-nak.

b) Ha az $(a+b+c)^7$ szorzatot kifejtjük, akkor a következő összeget kapjuk:

$$\sum_{i+j+k=7} c_{i,j,k} a^i b^j c^k,$$

ahol $0 \leq i, j, k \leq 7$ és $c_{i,j,k}$ pozitív egész szám. A fenti összeg mindegyik tagjáról meg fogjuk mutatni, hogy osztható abc-vel.

Feltehető, hogy $i \leq j \leq k$. Ha $i, j, k \geq 1$, akkor nyilván $abc \mid a^i b^j c^k$. Ha $i = j = 0$, akkor $k = 7$. Mivel $b \mid c^2$, ezért $b^2 \mid c^4$ és így $a \mid b^2 \mid c^4$. Emiatt $abc \mid c^4 \cdot c^2 \cdot c = c^7 = a^i b^j c^k$.

Ha $i = 0$, de $j, k \neq 0$, akkor $j + k = 7$. Ha $j \geq 3$, akkor $ab \mid b^j$ és $c \mid c^k$, tehát $abc \mid b^j c^k = a^i b^j c^k$. Ha pedig $j \leq 2$, akkor $k \geq 5$. Ebben az esetben $ac \mid c^4 \cdot c \mid c^k$, és $b \mid b^j$. Így szintén $abc \mid b^j c^k = a^i b^j c^k$.

Tehát azt kaptuk, hogy a $\sum_{i+j+k=7} c_{i,j,k} a^i b^j c^k$ összegben minden tag osztható abc-vel, tehát igaz a feladat állítása.